

20 Ιουνίου, 1995

[ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ/σής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΑΡΘΡΑ 28, 29 ΚΑΙ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΠΑΥΛΟΣ ΙΕΡΟΔΙΑΚΟΝΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Αιτητές,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ,
ΚΑΙ/ Ή ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ/ Ή ΑΛΛΟΥ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Συνεκδικαζόμενες Υποθέσεις Αρ. 586/91, 587/91)

-
- Στρατός της Δημοκρατίας — Επετηρίδα — Είναι εκτελεστή διοικητική πράξη — Με τη δημοσίευσή της απλώς κοινοποιείται χωρίς να καθίσταται κανονιστικού περιεχομένου.
- Διοικητικό Δίκαιο — Διοικητική πράξη — Ατομική σε αντιδιαστολή προς κανονιστική — Κριτήρια — Η περίπτωση της επετηρίδας του Στρατού της Δημοκρατίας. 5
- Προσφυγή βάσει του Άρθρου 146 του Συντάγματος — Έννομο συμφέρον — Εξετάζεται και αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο — Αντεπάγγελτη εξέτασή του στην κριθείσα περίπτωση και διαπίστωση έλλειψής του από τους αιτητές αξιωματικούς. 10
- Στρατός της Δημοκρατίας Αξιωματικοί — Αρχαιότητα — Καν. 14(2)(δ) των Περί Αξιωματικών του Στρατού της Δημοκρατίας (Διορισμοί, Ιεραρχία, Προαγωγές και Αφυστηρετήσεις) Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 90/90) και Καν. 6 των Περί Αξιωματικών του Στρατού της Δημοκρατίας (Διορισμοί, Ιεραρχία, Προαγωγές και Αφυστηρετήσεις) (Τροπ.) Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 157/91) — Προβάδισμα στην αρχαιότητα για τους αποφοίτους των Ανωτάτων Σχολών — Εμπνεμία και αποκλεισμός εφαρμογής στην κριθείσα περίπτωση σε σχέση με εφέδρους που διορίστηκαν βάσει προγενέστερων νόμων και κανονισμών. 15
- 20

Οι αιτητές προσέβαλαν την κατάταξή τους στην Επετηρίδα και

την ίδια την Επετηρίδα που περιελήφθη στην Κ.Δ.Π. 157/91.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας τις προσφυγές, αποφάσισε ότι:

5

1. Αποτελεί πλέον σαφή θέση της νομολογίας ότι η Επετηρίδα είναι εκτελεστή διοικητική πράξη που προσβάλλεται ευθέως από άτομα των οποίων επηρεάζονται τα συμφέροντα.

10

Οι Επετηρίδες εδώ είχαν ετοιμαστεί από τη διοίκηση πριν τη δημοσίευσή τους ως Παραρτήματα της Κ.Δ.Π. 157/91. Το γεγονός ότι αυτές επισυνάφθηκαν ως Παραρτήματα κανονιστικής διοικητικής πράξης και δημοσιεύθηκαν, δεν τις μετατρέπει από διοικητικές πράξεις σε πράξεις νομοθετικού περιεχομένου.

15

Είναι γεγονός ότι για να διαπιστωθεί ο χαρακτήρας της πράξης εφαρμόζεται τόσο το τυπικό όσο και το ουσιαστικό κριτήριο. Δηλαδή δεν είναι αρκετό μόνο το γεγονός ότι η πράξη προήλθε από διοικητικό όργανο αλλά πρέπει και το περιεχόμενό της να είναι διοικητικό. Για το λόγο αυτό, δεν μπορούν να προσβληθούν απευθείας οι κανονιστικές πράξεις της διοίκησης που είναι νομοθετικού περιεχομένου.

20

Στην προκειμένη περίπτωση η πράξη προήλθε από όργανο που ασκεί εκτελεστική εξουσία. Όσον αφορά το ίδιο το περιεχόμενό της είναι επίσης κατά την άποψή μου φανερό πως αυτό είναι διοικητικό και όχι νομοθετικό. Ένα από τα γνωρίσματα της κανονιστικής πράξης είναι ότι συνήθως θέτει κανόνες δικαίου και δημιουργεί καταστάσεις γενικές και απρόσωπες. Η γενικότητα της κανονιστικής πράξης (όχι η αριθμητική αλλά η εννοιολογική) παρέχει στην πράξη τη δυνατότητα να εφαρμόζεται σε περιπτώσεις αόριστες, είτε παρούσες είτε μέλλουσες και το περιεχόμενό της δεν εξαντλείται με μια μόνο εφαρμογή.

25

30

35

40

Το περιεχόμενο των Επετηρίδων που επισυνάπτεται ως Παράρτημα στη σχετική κανονιστική διοικητική πράξη κάθε άλλο παρά τα πιο πάνω γνωρίσματα έχει. Το περιεχόμενό τους αναφέρεται σε συγκεκριμένα άτομα και καθορίζει τη αρχαιότητά τους στο στράτευμα σε μια δεδομένη στιγμή και δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε νέες αόριστες και μέλλουσες περιπτώσεις. Επί πλέον, σύμφωνα με τον Καν.7 της Κ.Δ.Π. 157/91 οι Επετηρίδες ενημερώνονται κατάλληλα ανάλογα με τις εκάστοτε μεταβολές που επέρχονται. Θα ήταν παράλογο αν κάθε φορά που επέρχεται μεταβολή στην ιεραρχία του Στρατού, χρειάζεται δημοσίευσή της ως κανονιστικής διοικητικής

- πράξης. Κατά συνέπεια κρίνεται ότι η δημοσίευση των Επετηρίδων ως Παράρτημα στην Κ.Δ.Π. 157/91 δεν μεταβάλλει το χαρακτήρα τους ως εκτελεστών διοικητικών πράξεων. Με τη δημοσίευσή τους οι Επετηρίδες απλώς κοινοποιήθηκαν και δεν έχουν καταστεί μέρος του "ουσιαστικού δικαίου". 5
2. Στο στάδιο αυτό θα επιληφθώ του έννομου συμφέροντος των αιτητών στην προσφυγή αρ. 587/91, θέμα που εγείρεται ex proprio motu από το Δικαστήριο. 10
- Ακόμα κι αν γίνει αποδεχτή ως ορθή η θέση ότι επηρεάστηκε δυσμενώς η αρχαιότητα αυτοφύτων Ανώτατων Στρατιωτικών Σχολών από τη μη εφαρμογή της πρόνοιας για την αρχαιότητα που περιέχει ο Καν. 14(2)(δ) των Περί Αξιωματικών του Στρατού της Δημοκρατίας (Διορισμός, Ιεραρχία, Προαγωγές και Αφυπηρετήσεις) Κανονισμών (Κ.Δ.Π. 90/90), δεν επηρεάστηκαν οι αιτητές στην προσφυγή αρ. 587/91 εφόσον δεν είναι απόφοιτοι Ανώτατων Στρατιωτικών Σχολών. Ως εκ τούτου με βάση τα πιο πάνω θεωρείται ότι οι αιτητές στην προσφυγή αρ. 587/91 σ' αντίθεση με τους αιτητές στην προσφυγή αρ. 586/91 οι οποίοι είναι απόφοιτοι Ανώτατης Στρατιωτικής Σχολής, (της Σχολής Ευελπίδων), δεν έχουν έννομο συμφέρον και η προσφυγή αρ. 587/91 πρέπει να απορριφθεί. 15 20
3. Η θέση του δικηγόρου των ενδιαφερομένων μερών ότι αυτοί έχουν διοριστεί ως έφεδροι με βάση τις διατάξεις προγενέστερου Νόμου και Κανονισμών και ως εκ τούτου δεν καλύπτονται από καμιά πρόνοια της ΚΔΠ 90/90, δεν έχει αμφισβητηθεί από τους αιτητές. Επί του σημείου τούτου η Δημοκρατία δεν έχει υποβάλλει οποιαδήποτε εισήγηση ως προς τον τρόπο με τον οποίο τα ενδιαφερόμενα μέρη διορίστηκαν στο Στρατό. Κατά συνέπεια θεωρείται ότι η εισήγηση του δικηγόρου των ενδιαφερομένων μερών είναι ορθή, και εφόσον τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν εμπίπτουν ούτε στην κατηγορία των αξιωματικών που διορίζονται με βάση το Άρθρο 8 του περί Στρατού της Δημοκρατίας Νόμου (Ν.33/90) και ικανοποιούν τα προσόντα του Καν.6, ούτε στην κατηγορία αυτών που διορίζονται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Μέρους VII της Κ.Δ.Π. 90/90, πώς οι αιτητές ως απόφοιτοι Ανώτατων Στρατιωτικών Σχολών δεν θα μπορούσαν να έχουν προβάδισμα έναντι των ενδιαφερομένων μερών ακόμα και αν εφαρμόζονταν το ισχύον δίκαιο και συντασσόταν Επετηρίδα κατά το χρόνο των προαγωγών. Με βάση τον Καν. 14(2)(δ) τόσο πριν την τροποποίησή του όσο και μετά, οι αιτητές προηγούνται σε αρχαιότητα μόνο έναντι των δύο κατηγοριών αξιωματικών που προδιορίζονται στον Καν. 14(2)(δ). Εφόσον τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν προέρχονται από καμιά από τις εν λόγω δύο κατηγορίες, οι αιτητές 25 30 35 40

δεν θα μπορούσαν να έχουν έναντι τους προβάδισμα στην αρχαιότητα, και συνεπώς δεν έχουν έννομο συμφέρον να προσβάλλουν τη σειρά κατάταξης στις Επετηρίδες.

5 *Οι προσφυγές απορρίπτονται χωρίς έξοδα.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

10 *Πάττας κ.ά ν. Δημοκρατίας κ.ά. (1989) 3 Α.Α.Δ. 1887,*

Παπακυριακού κ.ά. ν. Δημοκρατίας (1994) 4 Α.Α.Δ. 648,

Ζαβρός κ.ά ν. Δημοκρατίας κ.ά. (1994) 3 Α.Α.Δ. 349,

15 *Χαραλαμπίδης κ.ά ν. Δημοκρατίας κ.ά. (1994) 3 Α.Α.Δ. 366,*

Paraphilippou v. Republic, 1 R.S.C.C. 62,

Προσφυγές.

20

Συνεκδικαζόμενες προσφυγές των αιτητών αξιωματικών του Στρατού κατά της σειράς κατάταξής τους στην Επετηρίδα.

25 *Α. Σ. Αγγελίδης, για τους Αιτητές.*

25

Α. Χριστοφόρου, Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

30 *Π. Παπαγεωργίου, για τα Ενδιαφερόμενα μέρη 9, 11, 12, 13, 21, 24, 26, 27, 31, 33, 34, 35 και 36 στην Προσφυγή Αρ. 586/91.*

Cur. adv. vult.

35 **ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ.:** Οι αιτητές στις προσφυγές αυτές που συνεκδικάστηκαν επειδή έχουν κοινά σημεία νόμου και γεγονότων, ζητούν από το Δικαστήριο τις ακόλουθες θεραπείες:

40 "1. Δήλωση του Δικαστηρίου με την οποία να κηρύσσεται άκυρη η παράλειψη των καθ' ων η αίτηση να άρουν παρά το σχετικό γραπτό αίτημα προς αυτούς, την παρανομία στη σειρά που έδωσαν στους αιτητές στις Επετηρίδες που περιέχονται σαν Παραρτ. Α-Η της Κ.Δ.Π. 157/91 και πως ό,τι παραλήφθηκε να διενεργηθεί με βάση το Νόμο και τους κανονισμούς να γίνει.

2. Δήλωση του Δικαστηρίου ότι οι Επετηρίδες όπως γνωστοποιήθηκαν ως παραρτήματα Α-Η της Κ.Δ.Π. 157/91 είναι άκυρες, παράνομες και χωρίς νομικό αποτέλεσμα."

Για την καλύτερη κατανόηση των επίδικων θεμάτων που εγείρονται στις προσφυγές είναι αναγκαία η παράθεση γεγονότων που προηγούνται της επίδικης πράξης.

Μετά τη θέσπιση των περί Ιεραρχίας και Προαγωγής Μονίμων Αξιωματικών και Υπαξιωματικών του Στρατού της Δημοκρατίας Κανονισμών του 1981 (Κ.Δ.Π. 118/81), ετοιμάστηκε Επετηρίδα που με βάση τον Καν. 10 ήταν το επίσημο βιβλίο στο οποίο εμφανίζεται η αρχαιότητα των Αξιωματικών και Υπαξιωματικών. Με την απόφασή του στην υπόθεση *Σπύρος Πάττας και Άλλοι ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* (1989) 3 Α.Α.Δ. 1887, ο Δικαστής Κούρρης κήρυξε άκυρη την Επετηρίδα γιατί κατά τη σύνταξή της δεν εφαρμόστηκαν οι πρόνοιες της Κ.Δ.Π. 118/81 και ειδικότερα οι πρόνοιες του Καν.9 που έδινε τα στοιχεία προσδιορισμού της αρχαιότητας.

Στις 18.5.90 δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας οι περί Αξιωματικών του Στρατού της Δημοκρατίας (Διορισμοί, Ιεραρχία, Προαγωγές και Αφυπηρητήσεις) Κανονισμοί του 1990 (Κ.Δ.Π. 90/90). Με τον Καν. 57 καταργήθηκε η Κ.Δ.Π. 118/81, σε όσο μέρος αφορούσε τους Αξιωματικούς.

Σύμφωνα με τον Καν.2 της Κ.Δ.Π. 90/90 "Επετηρίδα" σημαίνει το επίσημο βιβλίο στο οποίο φαίνεται η αρχαιότητα των Αξιωματικών κατά Κλάδο και κατά βαθμό.

Το Μέρος V (Καν. 13, 14 και 15) αναφέρεται στην Ιεραρχία και αρχαιότητα, στον προσδιορισμό της αρχαιότητας των Αξιωματικών και στην Επετηρίδα. Όλοι οι αιτητές εκτός από τους με α/α 13 και 14 στην προσφυγή αρ.587/91, είχαν προαχθεί από 1.9.90 δηλαδή μετά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος της Κ.Δ.Π. 90/90, σε διάφορους βαθμούς του στρατεύματος. Οι με α/α 13 και 14 στην Προσφυγή αρ. 587/91 είχαν προαχθεί από 15.6.91.

Με έγγραφο του Αρχηγού του Στρατού ημερ. 31.8.90 (Τεκμήριο 1 στην Ένσταση στην προσφυγή αρ. 586/91) κοινοποιήθηκαν όλες οι προαγωγές των Αξιωματικών μεταξύ των οποίων ήταν και εκείνες των αιτητών. Στο εν λόγω έγγραφο (παρ.2 σελίδα 12,) αναφέροντο τα ακόλουθα: "Οι προαγόμενοι Αξιωματικοί να γραφούν στην Επετηρίδα με την πιο πάνω σειρά, μετά τους

5 τώρα υπηρετούντες ομοιοβάθμους τους μέχρι εκδόσεως της νέας Επετηρίδας". Οι δικηγόροι των αιτητών στην προσφυγή αρ. 586/91 με επιστολή τους ημερ. 19.10.90 προς τον Υπουργό 'Αμυνας, έφεραν ένσταση στην σειρά με την οποία θα αναγράφοντο οι πελάτες τους στην Επετηρίδα αναφέροντας και τα ακόλουθα:

10 "1. Η απόφαση για συμπερίληψή τους στην Επετηρίδα με τη σειρά που καταγράφει η απόφασή σας, δηλαδή μετά τους ήδη υπηρετούντες ομοιοβάθμους τους, μέχρι την έκδοση νέας Επετηρίδας, βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση προς τον Κανον. 14(2)(δ) (Κ.Δ.Π. 90/90).

15 2. Τούτο δε παρά τη σαφή πρόνοια των κανονισμών και το γεγονός ότι όλοι οι πελάτες μας είναι απόφοιτοι Ανωτάτης Στρατιωτικής Σχολής.

Γι' αυτό και με επιφύλαξη κάθε δικαιώματός τους καλείστε να επιλύσετε το θέμα σύμφωνα με τους κανονισμούς."

20 Οι αιτητές δεν πήραν απάντηση στην πιο πάνω επιστολή γιατί όπως αναφέρει ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση στην παρ.13 της Ένστασης, οι αιτητές καταχώρησαν στις 14.11.90 την προσφυγή αρ. 961/90, με την οποία πρόσβαλλαν την απόφαση να γραφούν οι προαγόμενοι αξιωματικοί στην Επετηρίδα μετά
25 τους ήδη υπηρετούντες ομοιοβάθμους μέχρι εκδόσεως της νέας Επετηρίδας. Παρενθετικά αναφέρω πως στις 23.3.94 εκδόθηκε απόφαση στην εν λόγω προσφυγή (βλ. *Κυριάκος Παπακυριακού και Άλλοι ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* (1994) 4 Α.Α.Δ. 648), με την οποία κρίθηκε πως η προσβαλλόμενη απόφαση είχε περιορισμένη διάρκεια, έληξε και έχασε την εκτελεσιτότητά της με τον καθορισμό των Επετηρίδων από την Κ.Δ.Π. 157/91 (βλέπε πιο
30 κάτω), η οποία δεν είχε προσβληθεί από τους αιτητές. Το Δικαστήριο κήρυξε καταργημένη τη δίκη αφού έκρινε πως οι αιτητές δεν είχαν πάθει οποιαδήποτε ζημιά κατά τη διάρκεια της ισχύος
35 της διοικητικής πράξης που προσβλήθηκε.

40 Στις 17.4.91 δημοσιεύθηκαν στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας οι περί Αξιωματικών του Στρατού της Δημοκρατίας (Διορισμοί, Ιεραρχία, Προαγωγές και Αφυπηρητήσεις) (Τροποποιητικοί) Κανονισμοί του 1991 (Κ.Δ.Π. 157/91).

Με τον Καν.6 της Κ.Δ.Π. 157/91 αντικαταστάθηκε η υποπαράγραφος (δ) της παραγρ.(2) του Καν.14 της Κ.Δ.Π. 90/90 με την πιο κάτω υποπαράγραφο:

- "(δ) Σε περίπτωση ταυτόχρονου διορισμού Αξιωματικών διαφορετικής προέλευσης, ο Αξιωματικός που είναι απόφοιτος Ανώτατης Στρατιωτικής Σχολής είναι αρχαιότερος Αξιωματικού που διορίζεται απευθείας σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 6 και Αξιωματικός που διορίζεται απευθείας σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 6 είναι αρχαιότερος Αξιωματικού που διορίζεται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Μέρους VII των παρόντων Κανονισμών". 5
- Η υποπαράγραφος (δ) πριν την τροποποίησή της προνοούσε τα ακόλουθα: 10
- "(δ) Αξιωματικός που είναι απόφοιτος ανώτατης στρατιωτικής σχολής είναι αρχαιότερος Αξιωματικού που διορίζεται απευθείας σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 6 και Αξιωματικός που διορίζεται απευθείας σύμφωνα με τις πρόνοιες του Κανονισμού 6 είναι αρχαιότερος Αξιωματικού που διορίζεται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Μέρους VII των παρόντων Κανονισμών." 15
- Με τον Καν.7 της Κ.Δ.Π. 157/91 αντικαταστάθηκε επίσης η παράγραφος (6) του Καν. 15 της Κ.Δ.Π. 90/90, που προνοούσε ότι "Οι Επετηρίδες είναι ενσωματωμένες σε ενιαίο βιβλίο και τροποποιούνται ανάλογα, κάθε φορά που γίνονται προαγωγές ή αφυπηρετήσεις Αξιωματικών." 20
- Η νέα παράγραφος (6) του Καν.15 προνοεί τα ακόλουθα: 25
- "(6) Οι κατά την ημερομηνία έναρξης της ισχύος των παρόντων (Τροποποιητικών) Κανονισμών Επετηρίδες των Αξιωματικών εμφανίζονται στα Παραρτήματα Α, Β, Γ, Δ, Ε, ΣΤ, Ζ και Η των παρόντων Κανονισμών και ενημερώνονται κατάλληλα, ανάλογα με τις εκάστοτε μεταβολές που επέρχονται." 30
- Στις 23.5.91 οι αιτητές στην προσφυγή αρ. 587/91 με επιστολή του δικηγόρου τους (Τεκμήριο "Α" στην Ένσταση) ανέφεραν μεταξύ άλλων ότι στα Παραρτήματα της Κ.Δ.Π. 157/91 υπήρχαν παρανομίες και παραβίαση δικαστικών ακυρωτικών αποφάσεων και ζητούσαν όπως αποκατασταθεί η νομιμότητα προς το καλώς νοούμενο συμφέρον της στελέχωσης της Εθνικής Φρουράς. 35
- Στις 28.6.91 καταχωρήθηκαν οι παρούσες προσφυγές. 40
- Οι βασικοί λόγοι ακυρότητας που προβλήθηκαν από το δικη-

γόρο των αιτητών μπορούν να συνοψισθούν στους ακόλουθους:

(1) Οι καθ' ων η αίτηση μετά την ακύρωση της Επετηρίδας στην υπόθεση **Σπύρος Πάντα και Άλλοι** (πιο πάνω), όφειλαν με βάση τους Καν.13, 14 και 15 της Κ.Δ.Π. 90/90 που ήταν σε ισχύ από 18.5.90 να συντάξουν νέα Επετηρίδα. Αντί να εφαρμόσουν το ισχύον δίκαιο (όπως όφειλαν), προέβηκαν σε προαγωγές από 1.9.90 εφαρμόζοντας την απόφαση που αναφέρεται στην παρ. 2 του εγγράφου του Αρχηγού ημερ. 31.8.90 δηλαδή να ακολουθηθεί προσωρινά η σειρά που υπήρχε. Καμιά όμως σειρά δεν υπήρχε για να ακολουθηθεί συνέχισε ο κ. Αγγελίδης, εφόσον η Επετηρίδα είχε ήδη κηρυχθεί άκυρη δικαστικά. Η Επετηρίδα που τελικά διαμορφώθηκε με βάση τις προαγωγές που προηγήθηκαν δεν έγινε σύμφωνα με τις πρόνοιες της Κ.Δ.Π. 90/90, και ανατρέπει την αρχαιότητα που καθορίζεται με τον Καν. 14(2)(δ) σε βάρος των αξιωματικών που είναι απόφοιτοι Ανώτατων Στρατιωτικών Σχολών.

(2) Οι αιτητές ως απόφοιτοι Ανωτάτων Στρατιωτικών Σχολών θα έπρεπε να προηγηθούν άλλων ομοιοβάθμων τους γιατί αυτό προνοεί ο Καν.14 της Κ.Δ.Π. 90/90.

(3) Οι Επετηρίδες που δημοσιεύθηκαν ως Παραρτήματα της Κ.Δ.Π. 157/91 διέπονται από τροποποιήσεις που εισήγαγε η εν λόγω Κ.Δ.Π. και που θα μπορούσαν να εφαρμοστούν μόνο μετά τη δημοσίευσή της, γιατί τότε και μόνο η Κ.Δ.Π. 157/91 απέκτησε ισχύ - δηλαδή συνέχισε ο κ. Αγγελίδης, η διοίκηση "προεφάρμοσε" Κανονισμούς που δεν υπήρχαν εφόσον δεν είχαν ακόμη εγκριθεί και δημοσιευθεί από τη Βουλή.

(4) Συνυφασμένος με τα πιο πάνω είναι και ο ισχυρισμός ότι με την Κ.Δ.Π. 157/91 επιβλήθηκαν Επετηρίδες από τη Βουλή αντίθετα με την αρχή της διάκρισης των εξουσιών.

Προτού προχωρήσω να εξετάσω την ουσία των προσφυγών, θα επιληφθώ της προδικαστικής ένστασης που ήγειραν οι δικηγόροι των καθ' ων η αίτηση και των ενδιαφερομένων μερών όπως επίσης και το θέμα του έννομου συμφέροντος, το οποίο μπορεί να εγείρει από μόνο του το Δικαστήριο.

Η θέση των καθ' ων η αίτηση και των ενδιαφερομένων μερών είναι πως οι Επετηρίδες που δημοσιεύθηκαν ως Παραρτήματα στην Κ.Δ.Π. 157/91 έχουν ενσωματωθεί σ' αυτήν και κατά συνέπεια έχουν καταστεί μέρος του "ουσιαστικού δικαίου" το οποίο δεν μπορεί να προσβληθεί με αίτηση ακυρώσεως.

Διαφωνώ με την πιο πάνω εισήγηση. Αποτελεί πλέον σαφή θέση της νομολογίας ότι η Επετηρίδα είναι εκτελεστή διοικητική πράξη που προσβάλλεται ευθέως από άτομα των οποίων επηρεάζονται τα συμφέροντα. (Βλ. αποφάσεις της Ολομέλειας στις υποθέσεις *Αλέξανδρος Ζαβρός και Άλλοι ν. Δημοκρατίας* (1994) 3 Α.Α.Δ. 349 και *Τάσος Χαραλαμπίδης και Άλλοι ν. Δημοκρατίας* (1994) 3 Α.Α.Δ. 366). 5

Είναι κοινά παραδεκτό και αυτό πηγάζει από τις αγορεύσεις των δύο πλευρών, ότι οι Επετηρίδες είχαν ετοιμαστεί από τη διοίκηση πριν τη δημοσίευσή τους ως Παραρτήματα της Κ.Δ.Π. 157/91. Το γεγονός ότι αυτές επισυνάφθηκαν ως Παραρτήματα κανονιστικής διοικητικής πράξης και δημοσιεύθηκαν, δεν τις μετατρέπει από διοικητικές πράξεις σε πράξεις νομοθετικού περιεχομένου. 10

Είναι γεγονός ότι για να διαπιστωθεί ο χαρακτήρας της πράξης εφαρμόζεται τόσο το τυπικό όσο και το ουσιαστικό κριτήριο. Δηλαδή δεν είναι αρκετό μόνο το γεγονός ότι η πράξη προήλθε από διοικητικό όργανο αλλά πρέπει και το περιεχόμενό της να είναι διοικητικό. Για το λόγο αυτό, δεν μπορούν να προσβληθούν απευθείας οι κανονιστικές πράξεις της διοίκησης που είναι νομοθετικού περιεχομένου. (Βλέπε σχετικά *George S. Papaphilippou v. The Republic (Council of Ministers)* 1 R.S.S.C 62). Στη σελ.65 της εν λόγω απόφασης αναφέρεται ότι 20 25 "The decisive test for ascertaining the legal nature of any act or omission is not necessarily the terminology employed in describing it but its essential nature."

Στην προκειμένη περίπτωση η πράξη προήλθε από όργανο που ασκεί εκτελεστική εξουσία. Όσον αφορά το ίδιο το περιεχόμενό της είναι επίσης κατά την άποψή μου φανερό πως αυτό είναι διοικητικό και όχι νομοθετικό. Ένα από τα γνωρίσματα της κανονιστικής πράξης είναι ότι συνήθως θέτει κανόνες δικαίου και δημιουργεί καταστάσεις γενικές και απρόσωπες. Η γενικότητα της κανονιστικής πράξης (όχι η αριθμητική αλλά η εννοιολογική) παρέχει στην πράξη τη δυνατότητα να εφαρμόζεται σε περιπτώσεις αόριστες, είτε παρούσες είτε μέλλουσες και το περιεχόμενό της δεν εξαντλείται με μια μόνο εφαρμογή. (Βλ. σχετικά Μ.Χ. Στασινόπουλου "Δίκαιο Διοικητικών Πράξεων" Έκδοση 1951, σελ.104). 30 35 40

Το περιεχόμενο των Επετηρίδων που επισυνάπτονται ως Παραρτήματα στη σχετική κανονιστική διοικητική πράξη κάθε άλλο παρά τα πιο πάνω γνωρίσματα έχει. Το περιεχόμενό τους

- αναφέρεται σε συγκεκριμένα άτομα και καθορίζει τη αρχαιότητά τους στο στράτευμα σε μια δεδομένη στιγμή και δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε νέες αόριστες και μέλλουσες περιπτώσεις. Επί πλέον, σύμφωνα με τον Καν.7 της Κ.Δ.Π. 157/91 οι
- 5 Επετηρίδες ενημερώνονται κατάλληλα ανάλογα με τις εκάστοτε μεταβολές που επέρχονται. Θα ήταν κατά την άποψή μου παράλογο αν κάθε φορά που επέρχεται μεταβολή στην ιεραρχία του
- 10 Στρατού, χρειάζεται δημοσίευσή της ως κανονιστικής διοικητικής πράξης. Κατά συνέπεια κρίνω ότι η δημοσίευση των Επετηρίδων ως Παραρτήματα στην Κ.Δ.Π. 157/91 δεν μεταβάλλει το
- 15 χαρακτήρα τους ως εκτελεστών διοικητικών πράξεων. Με τη δημοσίευσή τους οι Επετηρίδες απλώς κοινοποιήθηκαν και δεν έχουν καταστεί μέρος του "ουσιαστικού δικαίου". Η προδικαστική ένσταση απορρίπτεται.
- Στο στάδιο αυτό θα επιληφθώ του έννομου συμφέροντος των αιτητών στην προσφυγή αρ. 587/91, θέμα που εγείρεται *ex proprio motu* από το Δικαστήριο.
- 20 Ο κεντρικός άξονας της επιχειρηματολογίας του κ. Αγγελίδη στις παρούσες προσφυγές είναι ότι η παράλειψη σύνταξης Επετηρίδων με βάση τις πρόνοιες της Κ.Δ.Π. 90/90 κατά το χρόνο των προαγωγών (1.9.90) επηρέασε αρνητικά την αρχαιότητα των
- 25 πελατών του ως απόφοιτων Ανώτατων Στρατιωτικών Σχολών γιατί όπως είπε, σύμφωνα με την υποπαράγραφο (δ) της παραγράφου 2 του Καν. 14 πριν την τροποποίησή της, οι αξιωματικοί που είναι απόφοιτοι Ανώτατης Στρατιωτικής Σχολής έχουν το προβάδισμα στην αρχαιότητα.
- 30 Όπως αναφέρεται στις παραγράφους 1 και 6 της Ένστασης στην προσφυγή αρ. 587/91 (γεγονός που δεν έχει αντικρουσθεί) οι αιτητές είναι αξιωματικοί που διορίστηκαν απευθείας στο Στρατό της Δημοκρατίας, και η κατηγορία αυτή των αξιωματικών διακρίνεται από τους αξιωματικούς που είναι απόφοιτοι
- 35 Ανώτατων Στρατιωτικών Σχολών. Κατά συνέπεια ακόμα κι αν δεχθώ ως ορθή τη θέση του κ. Αγγελίδη ότι επηρεάστηκε δυσμενώς η αρχαιότητα αποφοίτων Ανώτατων Στρατιωτικών Σχολών από τη μη εφαρμογή της πρόνοιας για την αρχαιότητα που περιέχει ο Καν.14(2)(δ) της Κ.Δ.Π. 90/90, δεν βλέπω πώς επηρεάστηκαν οι αιτητές στην προσφυγή αρ. 587/91 εφόσον δεν είναι
- 40 απόφοιτοι Ανώτατων Στρατιωτικών Σχολών. Ως εκ τούτου με βάση τα πιο πάνω θεωρώ ότι οι αιτητές στην προσφυγή αρ. 587/91 σ' αντίθεση με τους αιτητές στην προσφυγή αρ. 586/91 οι οποίοι είναι απόφοιτοι Ανώτατης Στρατιωτικής Σχολής, (της

Σχολής Ευελπίδων), δεν έχουν έννομο συμφέρον και η προσφυγή αρ. 587/91 πρέπει να απορριφθεί.

Το επόμενο ερώτημα που χρήζει εξέτασης από το Δικαστήριο είναι κατά πόσο η αρχαιότητα των αιτητών στην προσφυγή αρ. 586/91 ως αποφοίτων της Σχολής Ευελπίδων έχει επηρεαστεί αρνητικά από την παράλειψη σύνταξης Επετηρίδας με βάση το ισχύον δίκαιο κατά την ημερομηνία των προαγωγών, δηλαδή με βάση τους Καν. 14(2)(δ) και 15(6) όπως ίσχυαν πριν από την τροποποίησή τους με την Κ.Δ.Π. 157/91, και από την οριστικοποίηση με τις Επετηρίδες του 1991 και επίσημα πλέον της σειράς με την οποία κατατάγηκαν στο έγγραφο του Αρχηγού ημερ. 31.8.90. 5 10

Ο Καν.4 της Κ.Δ.Π. 90/90 αναφέρεται στην προέλευση των αξιωματικών και καθορίζει ότι αυτοί προέρχονται από: α) απόφοιτους ανώτατων στρατιωτικών σχολών, β) πρόσωπα τα οποία διορίζονται απευθείας από το Υπουργικό Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου 8 του Νόμου 33/90 και τα οποία ικανοποιούν τα προσόντα που αναφέρονται στον Καν.6 και γ) πρόσωπα τα οποία διορίζονται από την τάξη των Υπαξιωματικών δυνάμει των προνοιών του Μέρους VII της Κ.Δ.Π. 90/90. 15 20

Ο Καν. 14(1) της Κ.Δ.Π. 90/90, προνοεί ότι η αρχαιότητα του αξιωματικού σε κάθε βαθμό προσδιορίζεται από την ημερομηνία του διορισμού ή της προαγωγής του στο βαθμό αυτό. Τηρουμένης δε της πρόνοιας αυτής ισχύει μεταξύ άλλων και η πρόνοια της παραγράφου (2)(δ) (βλέπε πιο πάνω), η οποία ρυθμίζει την αρχαιότητα μεταξύ αξιωματικών που είναι απόφοιτοι Ανώτατης Στρατιωτικής Σχολής, αξιωματικών που διορίζονται απευθείας σύμφωνα με τις πρόνοιες του Καν.6 και αξιωματικών που διορίζονται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Μέρους VII της Κ.Δ.Π. 90/90. 25 30

Ο Καν.6(1) προβλέπει πως οι κενές θέσεις για απευθείας διορισμό αξιωματικών προκηρύσσονται με σχετική γνωστοποίηση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας και στη συνέχεια (βλ. Καν.6(2)(3)(4) και (5)), γίνεται αναφορά στα απαιτούμενα προσόντα μεταξύ των οποίων είναι και πανεπιστημιακό δίπλωμα σε προκαθορισμένα θέματα, όπως επίσης και η διαδικασία επιλογής των αξιωματικών. Το Μέρος VII αναφέρεται σε διορισμούς υπαξιωματικών σε ανθυπολοχαγούς. 35 40

Ο δικηγόρος των ενδιαφερομένων μερών ισχυρίστηκε στην γραπτή του αγόρευση, ότι όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη έχουν διοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 5 των περί Στρατού της Δημοκρα-

τίας (Σύνθεσις, Κατάταξις και Πειθαρχία) Νόμων του 1961-1983 που καταργήθηκαν από το άρθρο 29 του Ν.33/90, και προέρχονται από έφεδρους αξιωματικούς που διορίστηκαν απ' ευθείας από το Υπουργικό Συμβούλιο.

5

Παρέπεμψε επίσης στον Καν.4 της Κ.Δ.Π. 90/90 για να υποστηρίξει ότι τα "πρόσωπα που διορίζονται απ' ευθείας" (βλ. Καν. 4(β) πιά πάνω) δεν έχουν καμιά σχέση με τα πρόσωπα που διορίζονταν απ' ευθείας με βάση τον Καν.3(1)(β) της καταργηθείσας Κ.Δ.Π. 118/81.

10

Η θέση του δικηγόρου των ενδιαφερομένων μερών ότι αυτοί έχουν διορισθεί ως έφεδροι με βάση τις διατάξεις προγενέστερου Νόμου και Κανονισμών και ως εκ τούτου δεν καλύπτονται από καμιά πρόνοια της Κ.Δ.Π. 90/90, δεν έχει αμφισβητηθεί από τους αιτητές. Επί του σημείου τούτου η Δημοκρατία δεν έχει υποβάλει οποιαδήποτε εισήγηση ως προς τον τρόπο με τον οποίο τα ενδιαφερόμενα μέρη διορίστηκαν στο Στρατό. Κατά συνέπεια θεωρώ ότι η εισήγηση του δικηγόρου των ενδιαφερομένων μερών είναι ορθή, και εφόσον τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν εμπίπτουν ούτε στην κατηγορία των αξιωματικών που διορίζονται με βάση το άρθρο 8 του Ν.33/90 και ικανοποιούν τα προσόντα του Καν.6, ούτε στην κατηγορία αυτών που διορίζονται σύμφωνα με τις πρόνοιες του Μέρους VII της Κ.Δ.Π. 90/90, δεν βλέπω πώς οι αιτητές ως απόφοιτοι Ανώτατων Στρατιωτικών Σχολών θα μπορούσαν να έχουν προβάδισμα έναντι των ενδιαφερομένων μερών ακόμα και αν εφαρμοζόταν το ισχύον δίκαιο και συντασσόταν Επετηρίδα κατά το χρόνο των προαγωγών. Με βάση τον Καν. 14(2)(δ) τόσο πριν την τροποποίησή του όσο και μετά, οι αιτητές προηγούνται σε αρχαιότητα μόνο έναντι των δύο κατηγοριών αξιωματικών που προσδιορίζονται στον Καν.14(2)(δ). Εφόσον τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν προέρχονται από καμιά από τις εν λόγω δύο κατηγορίες, οι αιτητές δεν θα μπορούσαν να έχουν έναντι τους προβάδισμα στην αρχαιότητα, και συνεπώς δεν έχουν έννομο συμφέρο να προσβάλουν τη σειρά κατάταξης στις Επετηρίδες.

Ενόψει της κατάληξής μου και στις δύο προσφυγές, δεν χρειάζεται να ασχοληθώ με άλλους λόγους ακυρότητας.

40

Οι προσφυγές απορρίπτονται. Δεν εκδίδεται διάταγμα για έξοδα.

Οι προσφυγές απορρίπτονται χωρίς έξοδα.